

KWALITEITSZORG STAGE: BORGING

KWALITEIT STAGES

– FACULTEIT GENEESKUNDE EN
GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN

Prof. Dr. Lieven Daneels, Onderwijsdirecteur

Leen Aper, Beleidsmedewerker Onderwijskwaliteitszorg en -innovatie

Liesbet Boone, Projectmedewerker Train the Trainer

September 2017, UGent, Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen

Inhoudstabel

Inhoudsopgave

Inhoudstabel.....	3
Kwaliteitszorg Stage: Borging kwaliteit stages – Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen	4
A. TRANSPARANTIE EN DUIDELIJKHEID VANUIT DE OPLEIDING	6
1.1 De beoogde leerresultaten van de stage zijn duidelijk uitgeschreven en worden gecommuniceerd aan alle betrokkenen bij de stage	6
1.2. De opleiding evalueert en optimaliseert de stage binnen het curriculum	6
B. ONDERSTEUNING VOOR STUDENTEN	6
1.3. Ondersteuning van het Stage- en Keuzeproces	6
1.4 Infosessies en/of informatiebundel voor studenten.....	7
1.5. Stageseminarie voor studenten	7
C. ONDERSTEUNING VOOR BEGELEIDERS OP STAGEPLAATS	8
1.6. Informatiemoment voor de begeleider op de stageplaats	8
1.7. Stagehandleiding voor begeleiders op de stageplaats.....	8
2.1. Screenen van de begeleiders van de stage en stageplaatsen	10
2.2. Beoordeling Studenten over Stageplaats.....	10
2.3. Beoordeling stageplaats over de samenwerking met de stagiairs en opleiding	11
2.4. Professionaliseren van stagebegeleiders:	12
2.4.1. Stageterugkomdag/-mentorendag	12
2.4.2. E-learning.....	13
2.4.3. Informeren over en uitnodigen van begeleiders van de stageplaats omtrent doctoraatsverdedigingen en symposia	13
3.1. Evaluatie:	15
3.1.1. Startgesprek	15
3.1.2. Tussentijdse Evaluatie (Formatief Toetsen)	15
Tussentijds Feedback (al doende)	16
Ondersteuning van het leerproces.....	16
3.1.3. Eindevaluatie (Summatief Toetsen)	16
3.2. Stage-opdracht & -verslag + supervisiemomenten?	18
Hulpmiddel: competentiegericht portfolio:	19
3.3. Supervisie & Intervisiemomenten of Terugkomdagen voor studenten.....	19

**Kwaliteitszorg Stage: Borging kwaliteit stages – Faculteit Geneeskunde en
Gezondheidswetenschappen**

I. INLEIDING – SITUERING VAN HET PROJECT

Gedurende een periode van 2 jaar (november 2016-2018) liep er aan de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen een onderwijsinnovatieproject “Train the Trainer”, waar de focus lag op het professionaliseren van de stagebegeleiders en -begeleiding. De focus lag voornamelijk op de opleidingen waar stage integraal deel uitmaakt van de opleiding: logopedische en audiologische wetenschappen, revalidatiewetenschappen en kinesitherapie, lichamelijke opvoeding en bewegingswetenschappen, tandheelkunde en geneeskunde.

Via stages kunnen studenten de verworven vaardigheden, kennis en attitude toepassen en integreren in het reële werkveld, zodat ze kunnen evolueren tot echte ‘**reflective practitioners**’. Stages zijn voor studenten een unieke manier om de brug te maken tussen de academische opleiding en de professionele werkplek. Om tot optimaal werkplekieren te komen, is een professionele begeleiding van het stagegebeuren belangrijk, dit zowel door de opleider van de stageplaats als van de opleiding. Een professionele begeleiding wil studenten ondersteunen in het behalen van de eindcompetenties voor het opleidingsonderdeel Stage. De stage is tevens een belangrijke **geïntegreerde evaluatievorm** binnen de opleiding.

Zoals beschreven in het **opleidingsportfolio**, dienen een aantal processen geborgd te zijn op het niveau van de opleiding, zodat elke student optimaal de kans krijgt om een kwalitatief hoogstaande stage(s) te lopen. Specifiek voor stage wordt ingezet op het volgende proces:

De opleiding heeft een transparant en efficiënt beleid en biedt een adequate begeleiding aan de student. Dit op het vlak van het keuzeproces, documenten, criteria, evaluatie, niveau, stagedoelstellingen en eindcompetenties en relevantie.

met daarbij twee cruciale **kwaliteitsindicatoren**:

Indicator 1: De opleiding bewaakt de kwaliteit van de stageplaats en de begeleiding van de stage *Bv. screening (obv leermogelijkheden, positief leerklimaat, en adequate begeleiding) en evaluaties*

Indicator 2: Het stageproces verloopt optimaal binnen de opleiding *Bv. keuzeproces, feedback, documenten, criteria, evaluatie, terugkomdagen, stageverslag*

Dit rapport wil opleidingen **ondersteunen** om de kwaliteit van de stages binnen de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen te borgen.

II. KWALITEITSINDICATOREN STAGE

1. TRANSPARANT EN EFFICIENT BELEID EN BEGELEIDING VAN DE OPLEIDING

A. TRANSPARANTIE EN DUIDELIJKHEID VANUIT DE OPLEIDING

1.1 De beoogde leerresultaten van de stage zijn duidelijk uitgeschreven en worden gecommuniceerd aan alle betrokkenen bij de stage

De opleiding zorgt ervoor dat de beoogde leerresultaten van de stage duidelijk zijn uitgeschreven en gecommuniceerd worden naar alle betrokkenen bij de stage.

In de **studiefiche** van de stages is het belangrijk dat de doelstellingen van de stages goed uitgeschreven staan onder de rubriek “**eindcompetenties**”. Uiteraard moeten deze eindcompetenties ook bijdragen aan de opleidings specifieke leerresultaten. Studenten en begeleiders op de stage worden voor de aanvang van de stage goed ingelicht over het opzet van de stages en de beoogde doelstellingen. Dit kan m.b.v. een infovergadering of een infobrochure (zie 1.1-1.5).

1.2. De opleiding evalueert en optimaliseert de stage binnen het curriculum

Opleidingen kunnen ervoor kiezen om deel te nemen aan de opleidingsevaluaties die vanuit het decanaat van de Faculteit worden georganiseerd en verwerkt. Dit betreft een facultatieve evaluatie van de gehele Masteropleiding, waar het vak Stage een apart onderdeel van uitmaakt. Deze evaluaties geven de opleiding meer zicht op hoe nuttig en waardevol studenten de stage binnen het curriculum beoordelen en hoe ze de kwaliteit van de stagebegeleiding door de opleiding beoordelen. De resultaten van deze opleidingsevaluatie worden besproken in de opleidingscommissie waarbij kritische punten verder worden opgevolgd.

Good practice:

- Faculteit: [Voorbeeldvragen opleidingsevaluaties](#)

B. ONDERSTEUNING VOOR STUDENTEN

1.3. Ondersteuning van het Stage- en Keuzeprocess

De opleiding voorziet duidelijke **informatie** voor en een goede **begeleiding** van de studenten in het kiezen van de stageplaats. Studenten worden voldoende geïnformeerd over de stageplaatsen waar

ze uit kunnen kiezen, het stagetraject dat ze doorlopen, de leerdoelstellingen, en de duurtijd van de stages (zie 1.3). De toewijzing van de stages gebeurt op een eerlijke en transparante manier: de student kan zijn voorkeuren aangeven en dit motiveren. De opleiding houdt hier zoveel als mogelijk rekening mee. Indien studenten zelf een stageplaats kunnen kiezen, stuurt en begeleidt de opleiding de studenten hier adequaat in.

Good Practice:

- Geneeskunde: [Informatiebundel Keuzestage](#)

1.4 Infosessies en/of informatiebundel voor studenten

Voor de uitleg van de inhoud en **praktische** aspecten van de stages organiseren de begeleiders van de opleiding **infomomenten**, waarop het verloop van de stages, de verwachtingen, de beoordelingscriteria, de administratieve taken, de planning, ... worden toegelicht. De informatie van de stage is uitgewerkt in uitgebreide **infobundels** voor de studenten.

Good practices: Informatiebundels van de specifieke opleidingen vind je hier:

- [Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie](#)
- [Lichamelijke opvoeding en bewegingswetenschappen](#)
- [Geneeskunde](#)

1.5. Stageseminarie voor studenten

De opleiding bereidt de studenten **inhoudelijk** op een adequate manier voor op de stages door het organiseren van stageseminaries.

Deze seminars kunnen doorgaan voordat de studenten de stage aanvatten (voorbereidend) alsook gedurende de stageperiode (ondersteunend en groeibevorderend).

Tijdens de **voorbereidende seminars/lessen** ontvangen studenten meer inhoudelijke informatie over bepaalde thema's zoals het opstellen van leerdoelen, het feedbackproces, intervisiegesprekken of reflecterend handelen. Deze seminars kunnen georganiseerd worden door een interne stagebegeleider binnen de opleiding, door experts in een werkveldtopic, of studenten kunnen 'good practices' aan elkaar voorstellen.

Good practices:

- Logo/Audio: 2°Ba: [Intervieleren en praktische werkvormen](#) (Prof. Dr. Hannah Keppler, Dr. Kim Bettens)
- ReVaKi: 2° Ba: [Inleiding tot stage](#) (Prof. Dr. P. Roosen)

De **ondersteunende seminars** hebben als doel om studenten te laten stilstaan, nadenken en reflecteren over de stage-ervaringen in functie van het groeiproces van de stagiair gedurende de stage. Dit kan gebeuren onder de vorm van individuele contacten met de stagebegeleider van de opleiding, of intervisiegesprekken met een klein groepje studenten en een stagebegeleider van de opleiding (zie ook 3.3). Ook bijkomende ondersteunende seminars kunnen worden georganiseerd rond diverse topics.

Good practices: Voorbeelden van ondersteunende seminars vind je hier:

- [Feedback geven en ontvangen](#)
- [Ontdek je eigen kernkwaliteiten](#)

C. ONDERSTEUNING VOOR BEGELEIDERS OP STAGEPLAATS

1.6. Informatiemoment voor de begeleider op de stageplaats

Voor de uitleg van de inhoud van de stages organiseert de opleiding **infomomenten**, waarop het verloop van de stages, stagedoelen, de verwachtingen van de studenten en van de begeleider van de stageplaats, de beoordelingscriteria, de administratieve taken, de planning, ... worden toegelicht. Dit is ook een gelegenheid waarbij de begeleiders van de stageplaats vragen kunnen stellen en suggesties kunnen doen inzake het verloop, de invulling en de begeleiding van de stages. Dit infomoment gebeurt bij voorkeur face-to-face (individueel of in groep), voor opleidingen waar dit moeilijker te organiseren valt, kan dit infomoment ook telefonisch gebeuren.

Good Practice:

LO & BWS: [Powerpoint presentatie met informatie voor stagebegeleider stageplaats](#)

1.7. Stagehandleiding voor begeleiders op de stageplaats

Elke opleiding heeft een **stagehandleiding**, waar alle informatie over de stages beschreven staat en er een toelichting gegeven wordt omtrent de verwachtingen en opleidingsdoelen van de stages en stagebegeleiding. Deze infobundel bevat de volgende elementen:

A. Informatie over de **inhoud**, het **proces** en **niveau** van stage: Situering van **opleidingsdoelen** en **competenties** van het opleidingsonderdeel 'stage' ('stagedoelen'), evenals de situering van stage in het curriculum van de opleiding. Elke opleiding definieert en beschrijft de begincompetenties en eindcompetenties van de stage (zie studiefiches en OLRs).

B. **Praktische** informatie: keuzeproces, stageduur, evaluatiemomenten, contactpersonen (stagebegeleiders) opleiding, wat bij gewettigde en ongewettigde afwezigheid stagiair, verzekering, risicoanalyse, ombudspersoon/vertrouwensfiguur.

C. Omschrijving van de **rollen** als stagebegeleider en de **verwachtingen** vanuit de opleidingsinstelling en de stageplaats inzake begeleiding en beoordeling

D. Informatie over de **stageopdrachten** van de stagiair

E. Informatie over het **evaluatieproces** en de **evaluatieformulieren** (met aanduiding hoe het eindresultaat wordt bepaald)

F. **Stageovereenkomst** of stagecontract

Jaarlijks ontvangen alle begeleiders deze informatiebundel of stagehandleiding.

Good practices: Informatiebundels voor de stageplaats van de specifieke opleidingen vind je hier:

- [Logopedische en audiologische wetenschappen](#)
- [Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie](#)
- [Lichamelijke opvoeding en bewegingswetenschappen](#)
- [Tandheelkunde](#)

2. KWALITEIT VAN DE STAGEPLAATS EN BEGELEIDING OP STAGE

2.1. Screenen van de begeleiders van de stage en stageplaatsen

Gezien stage een zeer belangrijke component is om tot werkplekieren te komen, is het heel belangrijk dat studenten deze werkveldervaring kunnen opdoen in een kwaliteitsvolle omgeving met ervaren begeleiders. De kwaliteit van de stageplaats staat in direct verband met de efficiëntie van het leerproces. Om kwaliteit van de stages te garanderen dienen stageplaatsen en begeleiders van de stage aan een aantal opgelegde **kwaliteitscriteria** te voldoen om als stageplaats te kunnen optreden:

- De student moet voldoende leermogelijkheden krijgen.
- Er moet een positief leerklimaat zijn.
- Er moet voldoende begeleiding zijn.

Op www.onderwijstips.be kan je een gedetailleerd overzicht ([checklist](#)) vinden van criteria waar een stageplaats aan dient te voldoen. Elke opleiding concretiseert en vertaalt deze algemene criteria naar de eigen opleiding en stagecontext. Naast deze criteria heeft elke opleiding ook **formele eisen** waar een stagebegeleider aan dient te voldoen (diploma, aantal jaren ervaring, administratieve verplichtingen, bereidheid tot bijscholing, open staan voor de door de opleiding voorgestelde didactische principes van stagebegeleiding...).

Good practice:

- Revaki: [Criteria stageplaats](#)

Opleidingen houden ook de **vinger aan de pols** door de stagedatabank met (actieve) begeleiders op de stage te optimaliseren. Opleidingen evalueren de lijst jaarlijks: goede stageplaatsen blijven behouden en slechte stageplaatsen worden geremedieerd of uit de databank verwijderd.

2.2. Beoordeling Studenten over Stageplaats

Om de kwaliteit van de stageplaatsen op te volgen, vindt er een **bevraging** plaats bij de stagiairs. In deze bevraging beoordeelt de stagiair de stageplaats:

- Voldoende relevante leermogelijkheden
- Positief leerklimaat
- Kwaliteit van de begeleiding (bv. voldoende feedback)

Good practices bevestigingen:

- [Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie](#)
- [Tandheelkunde](#)
- [Geneeskunde](#)
- [Master Specialistische Geneeskunde](#)

Deze beoordelingen worden geïnventariseerd en **verwerkt** door de opleiding (zie good practices). We raden aan om de beoordeling van elke stageplaats apart te inventariseren en te clusteren aan de hand van de beoordelingen van meerdere studenten. Op die manier krijgt de begeleider van de stage een gedifferentieerd beeld van hoe meerdere studenten de stageplaats beoordelen.

Deze beoordeling kan door de opleiding **teruggekoppeld** worden aan de begeleider van de stageplaats via een persoonlijk feedback moment (face-to-face of telefonisch) zodat de beoordeling toegelicht kan worden. Indien blijkt dat de werking van een bepaalde stageplaats of begeleiding ontoereikend is, dan moet de **opleidingscommissie** deze informatie bespreken en terugkoppelen met de bevoegde personen op de stageplaats i.f.v. mogelijke remediëring. Dit kan met zich meebrengen dat er een **remediëeringsplan** wordt opgesteld, of dat de samenwerking met een bepaalde stageplaats/stagebegeleider stopgezet wordt indien blijkt dat remediëring onvoldoende garanties biedt op een kwalitatieve stagebegeleiding.

Good practices verwerking bevestiging:

- [Geneeskunde](#)
- [Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie](#)

2.3. Beoordeling stageplaats over de samenwerking met de stagiairs en opleiding

Niet enkel studenten of de opleiding evalueren de stageplaats, maar ook de stageplaats kan nuttige informatie geven over de stagewerking van de opleiding.

We adviseren opleidingen om de begeleiders van de stageplaats ook evaluaties te laten invullen over hoe zij de **samenwerking** met de stagiaires en de opleiding ervaren. De beleidsmedewerkers kwaliteitszorg van het decanaat voorziet standaard bevestigingen die hiervoor gebruikt kunnen worden.

Indien blijkt dat begeleiders op de stageplaats opmerkingen hebben over de samenwerking met de stagiairs en/of opleiding, dan bespreekt de **opleidingscommissie** deze informatie en koppelt dit terug met de bevoegde personen op de stageplaats i.f.v. mogelijke **remediëring**. Dit kan met zich

meebrengen dat de opleiding bepaalde punten moet remediëren (die door de begeleider van de stageplaats als onvoldoende geëvalueerd worden in de samenwerking).

De resultaten van de evaluaties van begeleiders van de stageplaats en stageplaatsen worden besproken op de opleidingscommissie / stagecommissie.

De opleidingen worden geadviseerd om op regelmatige basis de stageplaatsen en begeleiders op de stage te evalueren alsook evaluaties af te nemen bij de begeleiders van de stageplaats over hun ervaringen met de stagiairs en de samenwerking met de opleiding. Het evalueren van de stageplaats door de studenten gebeurt bij voorkeur jaarlijks via een online gestandaardiseerde vragenlijst, bij voorkeur verplicht in te vullen opdat een voldoende hoog antwoordpercentage bekomen wordt. Het bevragen van de begeleiders van de stageplaats zou minimaal 1 keer om de 4 jaar moeten gebeuren. De resultaten van deze evaluaties worden besproken op de opleidingscommissie (of stagecommissie indien van toepassing) en indien er verbeteracties moeten worden ondernomen, is de opleidingscommissie /

2.4. Professionaliseren van stagebegeleiders:

2.4.1. Stageterugkomdag/-mentorendag

Het is aangeraden om een algemene samenkomst te organiseren waarop de opleidingsinstelling alle stageplaatsen uitnodigt. Op dit moment zal de opleiding zichzelf, de **verwachtingen** op vlak van begeleiding en evaluatie door de opleider van de stage, het evaluatieproces en de praktische **organisatie** van de stage **voorstellen**. Ook kan breder gefocust worden op de plaats van de stage in de globale opleiding en welke competenties de studenten reeds bezitten als ze op stage gaan en welke ze dienen te verwerven tijdens de stage.

Ook kan op dat moment aan de begeleiders van de stageplaats **input** gevraagd worden over hun **ervaringen** met de stagiairs en welke mogelijk nog aandachtspunten voor de opleiding kunnen zijn in het voorbereiden van de studenten op de stages (zie 2.3).

Daaropvolgend kan er ook ruimte voorzien worden waarin de stageplaatsen wat meer over zichzelf vertellen (bv. **peer-reviewgesprekken**), hetzij in een informele, hetzij in een meer formele setting. Dit is eveneens een moment om stageopleiders te professionaliseren aan de hand van **vormingen** rond

stagebegeleiding en coachende vaardigheden (bv. feedback geven, stagiairs motiveren en evalueren). De mentorendag is tevens een opportuniteit om de begeleiders van de stageplaats inhoudelijk input te geven in de vorm van een bijscholingsmoment. Dit kan opgebouwd worden rond een actueel thema in het vakgebied of rond actueel onderzoek dat lopende is opdat de begeleiders op de stageplaats ook op de hoogte blijven van recente ontwikkelingen binnen het vakgebied. Een afsluitende **receptie** of **lunch** in een aangename setting kan de banden met het werkveld versterken.

Studenten kunnen eventueel ook uitgenodigd worden op deze stageterugkomdag, zodat ze rechtstreeks in contact kunnen treden met de stageplaatsen.

2.4.2. E-learning

Een goede begeleiding op stage vormt voor stagiairs een cruciale voorwaarde om tot werkplek-“LEREN” te komen. Binnen de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen is het professionaliseren van de “perifere” begeleiders van de stageplaats een belangrijk aandachtspunt.

Om deze professionalisering te stimuleren en verder te ontwikkelen werd vanuit onderwijsinnovatie een e-learning voor stagebegeleiders van de opleiding en de stageplek ontwikkeld. Deze **e-learning** wil op een actieve manier stagebegeleiders informeren over **feedback**: wat is het, waarom is het belangrijk, en wat zijn de barrières in het feedbackproces is. Vervolgens geven we concrete tips hoe je goede feedback kan geven en reiken we **drie feedbackmodellen** aan die op specifieke feedbackmomenten gebruikt kunnen worden: Pendelton Rules, 4 G-Model, en het Slechtnieuwsgesprek. De e-learning bestaat uit een mix van vraagstelling, quiz, tekst, opnames, en **filmmateriaal**.

Opleidingen zijn verantwoordelijk voor het verspreiden van dit online materiaal onder de stagebegeleiders van de stageplek en de opleiding. De link naar de e-learning vind je [hier](#).

2.4.3. Informeren over en uitnodigen van begeleiders van de stageplaats omtrent doctoraatsverdedigingen en symposia

Het informeren en uitnodigen van begeleiders van de stageplaats over recente **wetenschappelijke ontwikkelingen en inzichten** binnen de universiteit behoort eveneens tot het professionaliseren van de begeleiders van de stageplaats en versterkt de banden met het werkveld. Dit kan onder de vorm van een uitnodiging voor doctoraatsverdediging of praktijkrelevante scripties, gratis bijscholingen of symposia, georganiseerd door de Ugent.

Op deze manier wordt het werkveld **geïnformeerd** over praktijkrelevant onderzoek en versterkt de opleiding ook de band met het werkveld. Dit kan eveneens ook voor de opleiding/onderzoekers

opportuniteiten creëren om **contacten** te leggen of samenwerkingsverbanden aan te gaan met geïnteresseerde stageplaatsen voor toekomstig onderzoek.

Good practices:

- Verpleegkunde en Vroedkunde: [Universitair Centrum voor Verpleegkunde en Vroedkunde](#)
- REVAKI: [Instituut voor permanente vorming Kinesithérapie \(IPVK\)](#)

3. STAGEPROCES

3.1. Evaluatie:

3.1.1. Startgesprek

Het startgesprek is een persoonlijk (of telefonisch) overleg tussen begeleider van de stageplaats en de stagiair. Dit vindt plaats vooraf of net bij aanvang van de stage.

Doel van het startgesprek:

1. **Kennismaking** tussen begeleider van de stage en stagiair
2. Bepalen en bespreken van de **Persoonlijke Leerdoelen** van de stagiair (gebaseerd op de doelen van de opleiding en competenties specifiek voor het opleidingsonderdeel 'stage')

Deze leerdoelen bevatten de volgende elementen en zijn gebaseerd op:

- Een accentuering, concretisering of uitdieping van de eindcompetenties of een aanvulling op de opleidingscompetenties
- Vanuit persoonlijke verwachtingen, interessedomein en groeiwensen stagiair
- Specifieke kenmerken van de stageplaats of begeleiders op stage
- Op basis van verbeterpunten (volgens stagiair, uit vorige stage, uit feedbackmomenten, intervisiegesprekken)

Meer tips rond Persoonlijke leerdoelen vind je [hier](#).

3. Het maken van **afspraken**: Bij de aanvang van de stage zal de begeleider van de stage toelichten wat er concreet wordt verwacht op de stage.

- Praktische afspraken
- Impliciete normen, cultuur (gebruiken/gewoonten), afspraken, omgang
- Introductie van de feedbackcultuur (begeleider op de stageplaats benadrukt expliciet dat de student zelf actief feedback mag vragen)

3.1.2. Tussentijdse Evaluatie (Formatief Toetsen)

Tijdens de stageperiode (bv. halverwege) vindt er een **groeigesprek** plaats tussen begeleider van de stageplaats en Stagiair:

- Hoe gaat het met de stagiair, hoe voelt hij zich op stage?

- Waar staat de stagiair (tegenover eindcompetentie en eigen leerdoelen)?
- Wat gaat er goed, wat kan beter?
- Wat kan stagiair doen om actiepunten te verbeteren? Hoe kan de begeleider van de stageplaats hierin een rol spelen?

Tussentijds Feedback (al doende)

Tussentijdse feedback hoeft niet altijd formeel te zijn. We willen absoluut vermijden dat stagiairs 'uit de lucht komen vallen' wanneer ze tijdens een gesprek negatief geëvalueerd worden. We moedigen opleiders van de stage er ook toe aan om binnen hun coachend rol stagiairs regelmatig positieve en corrigerende feedback te geven. Op die manier leren stagiairs hun positieve punten en talenten kennen, en weten ze wat ze kunnen verbeteren. Deze tussentijdse feedback kan gaan van een schouderklopje, een waarderende blik,

Eventueel kan hierbij gebruik gemaakt worden van evaluatiedocumenten. Stagiair en de begeleider op de stageplaats kunnen beide het document apart invullen en daarna samen bespreken.

Aanbeveling: Gezien de tussentijdse evaluatie een procesevaluatie betreft, adviseren we opleidingen om deze evaluatie niet of niet volwaardig te laten meetellen in de eindevaluatie en het dus niet te gebruiken als beoordelingsinstrument. Bij voorkeur wordt dit percentage vooraf duidelijk gecommuniceerd naar de begeleider van de stageplaats en de student.

Ondersteuning van het leerproces

De tussentijdse evaluatie maakt een belangrijk deel uit van de [procesevaluatie](#) van de stage. Studenten worden op stage niet enkel beoordeeld op basis van het gepresteerde resultaat of het afgeleverde product, maar ook op basis van hun groeiproces, de aanpak van en wijze waarop taken worden uitgevoerd en reflectieve vaardigheden.

Een belangrijk onderdeel van dit leerproces is het maken van fouten en de mogelijkheid en handvaten krijgen om hieruit te leren. De stagecontext is bij uitstek een context waarbinnen studenten deze leer- en groeikansen krijgen. De begeleider van de stageplaats en van de opleiding hebben een belangrijke ondersteunende taak in dit (veilig) groeiproces..

3.1.3. Eindevaluatie (Summatief Toetsen)

Op het **einde** van de stageperiode vindt er een **beoordeling** van de stagiair plaats, waarin geëvalueerd wordt of de stagiair bij het einde van de stageperiode aan de beoogde competenties

voldoet.

In dit eindcijfer kunnen beoordelingen van begeleiders op de stageplaats, zelfbeoordelingen van de studenten, stageverslag, peer-assessment scores opgenomen worden, maar de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het bepalen van het eindcijfer ligt bij de verantwoordelijk lesgever van het opleidingsonderdeel stage. De titularis en de stagebegeleiders van de opleidingsinstelling zijn de centrale figuren in de evaluatie van de stage omdat zij het beste zicht hebben op de na te streven competenties tijdens de stage, de evaluatiecriteria hebben vooropgesteld, de verschillende informatiebronnen naast elkaar kunnen leggen, studenten kunnen vergelijken en de uiteindelijke verantwoordelijken zijn om het eindcijfer van de stage te verantwoorden. Indien de titularis/begeleider van de opleiding de evaluatie van de begeleider van de stage fundamenteel ter discussie stelt zal dit met de begeleider van de stage en eventueel met de student worden besproken.

De eindevaluatie bestaat uit:

- Kwalitatieve evaluatie (positieve punten en verbeterpunten) die worden meegedeeld door de opleider van de stageplaats
- Kwantitatieve beoordeling die bepaald wordt door opleider van de instelling (na weging, correctiesleutel, integratie van stageopdracht, peer-evaluaties, of zelf-evaluatie van de stagiair)

Practices: Evaluatieformulieren van de opleidingen vind je hier:

- [Logopedische en audiologische wetenschappen](#),
- [Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie](#)
- [Lichamelijke opvoeding en bewegingswetenschappen](#) (met rubrics)
- [Tandheelkunde](#)
- Geneeskunde

Aanbeveling: Cruciaal hierbij is wel dat zowel de student als de begeleiders van de stageplaats vooraf duidelijk op de hoogte zijn van de wijze van beoordeling en de manier waarop tot een eindscore gekomen wordt.

Meer tips omtrent de beoordeling op stage? Klik [hier](#).

De opleiding beschikt over evaluatieformulieren die borg staan voor een kwaliteitsvolle begeleiding van de stagiairs

In functie van een grondige en uniforme evaluatie van de stage door de studenten alsook in functie van het bereiken van de beoogde leerdoelen bij de stage door de student, is het belangrijk dat de opleiding beschikt over duidelijke evaluatieformulieren die gekend zijn bij alle betrokkenen bij de stage. Voor de student is het belangrijk dat hij een zicht heeft op de doelstellingen van de stage en de daarbij horende evaluatiecriteria opdat hierop kan geanticipeerd worden tijdens de stage, maar ook voor de begeleiders van de stageplaats is het belangrijk dat zij de stages evalueren m.b.v.

gestandaardiseerde formulieren. In deze formulieren staan de diverse rubrieken opgesomd waarop geëvalueerd moet worden, en daarbij wordt per rubriek duidelijk uitgelegd wat daaronder verstaan wordt. Tevens is het belangrijk de link te leggen tussen de beoogde doelstellingen van de stage en de

Uitgelicht: Good practice LO: [Werken met Rubrics](#)

Wat is het?

Een rubric is een soort **geavanceerde beoordelingslijst**. Bijzonder aan rubrics is dat per (sub)competentie verduidelijkt wordt welk soort gedrag (concrete beschrijving) van de studenten overeenkomt met de verschillende scores of kwaliteitsniveaus (bv. onvoldoende, goed...).

Waarom gebruiken?

Voor stagebegeleiders biedt de rubric een handige leidraad bij het evalueren. Door middel van een rubric gebeurt de beoordeling op een meer **objectieve en gestandaardiseerde** manier. Het is een middel om te komen tot een gemeenschappelijk oordeel van het werk van de student (Marielle & Forgette-Giroux, 2001). Wanneer er meerdere onafhankelijke beoordelaars optreden, kan een rubric zorgen voor een hogere interbeoordelaarsbetrouwbaarheid (Moskal, 2000).

De rubric moet dus niet enkel worden gezien als tool om een (eind)product te evalueren, maar kan ook een belangrijke rol spelen tijdens het **leerproces**, en dit laatste zowel voor studenten als voor stagebegeleiders. De rubric maakt immers niet alleen de verwachtingen duidelijk, maar legt ook aspecten bloot die van belang zijn tijdens de instructie (Britten & Mullen, 2003).

Voorbeeld uit de praktijk (LO & BEW):

[Handleiding voor de stagementor](#)

Hoe te gebruiken?

[Hier](#) kan je meer lezen over het gebruik van rubrics. [Hier](#) kan je een template vinden om zelf aan de slag te gaan met rubrics.

3.2. Stage-opdracht & -verslag + supervisiemomenten?

Aan het einde van een stage verwacht de opleiding een **verslag** of **rapportering** van de stagiair. De inhoud van de stage-opdracht dient **opleidingspecifiek** te worden bepaald en uitgewerkt.

De rapportering kan de volgende aspecten bevatten:

- Beoordeling van de reflectie-vaardigheden van student en/of intervisieverslag van intervisies

- Casusbespreking/volgpatiënt
- Opstellen van een verwijsbrief
- Gepresteerde uren en dagen, Uitgevoerde behandelingen/activiteiten
- Evaluatie stage-presentatie
- ...

Klik [hier](#) voor een overzichtsdokument rond reflectie (achtergrond + praktisch uitgewerkte reflectie-opdrachten)

Hulpmiddel: competentiegericht portfolio:

In dit portfolio reflecteren en rapporteren de studenten over hun leerproces tijdens de stage, gebruik makend van de geoperationaliseerde beroepsbekwaamheden voor de stage. De studenten brengen hun competentieontwikkeling in beeld. Belangrijk bij het gebruik van dergelijk portfolio is de inhoudelijke begeleiding en bijsturing door de begeleider op de stageplaats en door de opleidingsverantwoordelijke die de student tevens activeert om het portfolio te gebruiken. Het is ook essentieel dat aan de student geduid wordt of het portfolio gebruikt wordt als evaluatie-instrument, dan wel louter als begeleidingsinstrument bij de stage. Idealiter behoudt de student hetzelfde portfolio doorheen zijn opleiding zodat het leerproces zichtbaar wordt.

Indien de opleiding nog geen gebruik maakt van het portfolio i.f.v. de stage, dan

3.3. Supervisie & Intervisiemomenten of Terugkomdagen voor studenten

Supervisie- of Intervisiemomenten zijn belangrijke samenkomsten waarop studenten hun leerervaringen op stage met elkaar (en de begeleider van de opleiding) kunnen uitwisselen. We stimuleren opleidingen om deze supervisie (begin van de stageperiode) en intervisie (na enige stage-ervaring) te organiseren.

Deze momenten zijn een mooie kans voor studenten om stage-ervaringen en kennis te delen en om elkaar te verrijken in het kader van het vinden van een oplossing voor een concreet probleem (hulpvraag). Het doel van intervisie is dat je gestructureerd met een werkprobleem aan de gang gaat en tot één of meerdere alternatieven komt om een ingebrachte werkervaring “op te lossen”. Een ander doel is dat je samen met medestudenten werkt aan de kwaliteitsverbetering van de beroepsuitoefening in de Interne Stage.

Modellen die hiervoor gebruikt kunnen worden zijn:

- [Logische denkniveaus van Dilts en Bateson](#)
- Kernreflectie: [Uimodel van Korthagen](#)
- [Consultmethode](#)

Bronnen:

- van de Beek, B., & Schaub-de Jong, M. (2013). *Intervisie leren. Een methode voor professionele ontwikkeling*. Den Haag; Boom-Lemma.
- Groen, M. 2011. *Reflecteren: de basis*. Tweede druk. Groningen, Noordhoff Uitgevers.

Good practices:

- LO & BWS: [Het reflectiegesprek als leergesprek](#) ; Uitleg voor studenten: [Opmaak reflectieverslag](#)
- Logo/audio: [Intervisieleren en praktische werkvormen](#)